

Türkiye ile Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı arasında imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/132)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 745, 6/295

3 . II . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye ile Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı arasında Ankara'da 11 Ocak 1947 tarihinde imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 22 . I . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

Haşimî Şark - ül - Ürdün memleketi Kralı Majeste Abdullah'ın memleketimizi ziyareti sırasında, Türkiye ile Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı arasında kurulu bulunan Dostluk ve kardeşlik bağlarını sağlamlaştırmak ve kuvvetlendirmek yolunda her iki tarafın duydukları istek ve böylece her iki milletin saadet ve menfaatlerine en iyi surette hizmet edileceğine ve Devletler arasındaki dayanışmanın genel barışın amaçlarından olacağına besledikleri inanç üzerine bir Dostluk Andlaşması akdine karar verilmiştir.

Bunun üzerine, Türkiye Cumhuriyeti Başkanı temsilci olarak Trabzon Milletvekili ve Dışişleri Bakanı Hasan Saka ile Büyük Elçi ve Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi Feridun Cemal Erkin'i, Haşimî Şark - ül - Ürdün Kralı ise Hariciye Veziri, Mehmet Şüreykî Paşa'yı tâyin etmişler ve bu temsilciler konuşmalara başlamışlardır. Bu konuşmalar sonunda Ankara'da 11 Ocak 1947 tarihinde, ilişik olarak sunulan, Dostluk Andlaşması imzalanmıştır.

Yapılan Andlaşma, baş amacı sulh ve dünya milletleri arasında en ileri bir dayanışmanın kurulması olan Türk dış siyasetine hem bu bakımdan, hem de belirttiği özellik bakımından tamamen uygun bir anlam taşımaktadır. Bu özellik, iki millet arasında yüz yıllardır süregelen kaynaşma ve kardeşlik bağlarını kuvvetlendirirken, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının ruhuna tamamen uyulmak suretiyle, iki memleketin barış ve güvenlik ülkülünü sağlamak ve böylece Orta - Doğu milletlerinin barış ve güvenliğine hizmet etmek yönünde kendisini göstermektedir. Bu sebeptendir ki, Andlaşma memleketimizle Haşimî Şark-ül-Ürdün memleketi ve iki millet arasında bozulmaz barışın ve samimî dostluğun yer alacağını esas hüküm olarak koymuş bulunmaktadır.

Andlaşmanın diğer hükümlerine göre andlaşan Taraflar iki Devlet arasında diplomasi münasebetleri kurmak ve ileride, her iki Taraf uyruklarına ait adli işlerle ticaret, konsolosluk, oturma ve yolculuk alanlarında ayrı bir Sözleşme akdetmek hususlarında anlaşmışlardır.

Bundan başka bu Andlaşmada Taraflar, kendi aralarında çıkacak anlaşmazlıkları Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 33 ncü maddesi hüküm erine göre barış yoluyla çözmeye çalışacaklarını

hüküm altına almışlar ve yapılan Andlaşmada Birleşmiş Milletler Andlaşması gereğince kendilerine düşen veya düşecek olan hakları ve ödevleri bozucu hiç bir cihet mevcut olmadığı noktasında birleşmişlerdir.

Andlaşmanın süresi, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlamak üzere, on yıldır. Bu sürenin bitmesinden bir yıl önce Taraflardan birisi Andlaşmaya son vermek istediğini diğer Tarafa bildirmedigi takdirde Andlaşma kendiliğinden yürürlükte kalacak ve bu ikinci süre içinde Taraflardan biri Andlaşmaya son vermek arzusunu bildirdikten bir yıl sonra yürürlükten kalkacaktır.

Türkçe ve Arapça yazılmış ve her iki metin de aynı derecede muteber sayılmış olan bu Andlaşma en kısa bir zamanda onanacak ve onama belgeleri alınıp verilecektir. Andlaşma onama belgelerinin alınıp verilmesi tarihinden başlayarak yürürlüğe girecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimî Şark-ül-Ürdün Krallığı arasında 11 Ocak 1947 tarihinde Ankara'da imzalanan ve akit sebepleriyle kapsadığı hükümler yukarıda açıklanan Dostluk Andlaşması Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek onamasına derin saygı ile sunulmuştur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/132

Karar No. 15

10 . II . 1947

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı arasında Ankara'da 11 Ocak 1947 tarihinde imzalanan dostluk anlaşmasının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 22 . I . 1947 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Komisyonumuza havale edilen kanun tasarısı ile gerekçe ve ilişkileri komisyonumuzda Dışişleri Bakanı hazır olduğu halde konuşulup incelendi.

Bütün barışsever Devletlerle ve bilhassa komşu memleketlerle yakın dostluk gütmek politikamıza, yeni bir başarı katan bu dostluk anlaşmasının onanmasını komisyonumuzda uygun

görerek tasarımı aynen ve oybirliğiyle kabul etmiştir.

Kamutaya arzedilmek ve ivedilikle görüşülmek dileğiyle Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko. Baş.	Sözcü	Kâtip
Bilecik	Kocaeli	Gümüşhane
<i>M. Ş. Esendal</i>	<i>N. Erim</i>	<i>E. Tör</i>
Afyon	Aydın	Bolu
<i>Dr. C. Tunça</i>	<i>Dr. M. Germen</i>	<i>H. C. Çambel</i>
Burdur	İzmir	Manisa
<i>F. Altay</i>	<i>Yücel</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Manisa	Samsun	Sivas
<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	<i>C. Bilsel</i>	<i>N. Sadak</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı arasında Ankara'da 11 Ocak 1947 tarihinde imzalanan Dostluk Andlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Ankara'da, 11 Ocak 1947 tarihinde Türkiye ve Haşimî Şark - ül - Ürdün Krallığı Hükümetleri arasında imzalanmış olan Dostluk Andlaşması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
B. Peker

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Millî Eğitim Bakanı
Reşat Ş. Sırer

Ekonomi Bakanı
T. B. Balta

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Çalışma Bakanı
Dr. S. İsmah

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Maliye Bakanı
B. N. Keçmiş

Bayındırlık Bakanı
C. K. İncedayı

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. B. Uz

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı
A. İnan

Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti Başkanı Ekselâns İsmet İnönü,

Diğer taraftan,

Hâşimî Şark - ül - Ürdün Memleketi Kralı Majeste Abdullah,

Türkiye ile Hâşimî Şark - ül - Ürdün Memleketi arasında kurulu bulunan samimî dostluk ve kardeşlik bağlarının sağlamlaştırılmasını ve kuvvetlenmesini dilediklerinden ve böylece her iki milletin saadet ve menfaatlerine de en iyi surette hizmet edileceğine ve Devletler arasındaki dayanışmanın genel barışın amaçlarından olacağına inandıklarından bir Dostluk Andlaşması aktine karar vermişler ve bu hususta temsilcileri olarak :

Türkiye Cumhurbaşkanı :

Hasan Saka

Trabzon Milletvekili, Dışişleri Bakanı ve

Peridun Cemal Erkin

Büyük Elçi, Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi.

Şar - ül - Ürdün Kralı :

Mehmet Süreyki Paşa

Hariciye Veziri, «Nahbas» mısasının birinci rütbesini taşıyan

ni tayin etmişlerdir.

Bu temsilciler usulüne uygun görülen yetki belgelerini gösterdikten sonra aşağıdaki hükümleri kararlattırmışlardır :

Madde — 1

Türkiye Cumhuriyeti ile Haşimî Şark - ül - Ürdün memleketi ve iki millet arasında bozulmaz bir barış ve samimî ibr dostluk mevcut olacaktır.

Madde — 2

Andlaşan Taraflar iki Devlet arasındaki diplomasi münasebetlerini Devletler hukuku esaslarına uygun olarak kurmak hususunda anlaşmışlar ve her birinin siyasi temsilcisinin diğer taraf topraklarında, Devletler hukuku genel kaidelerince tanınmış işleme mazhar olacağını, karşılıklı olarak, kabul etmişlerdir.

Madde — 3

Andlaşan Taraflar, ileride, her iki Taraf uyruklarına ait adli işlerle ticaret, konsolosluk, oturma ve yolculuk alanlarında, devletler hukuku kaidelerine uygun ve karşılıklılık esasına dayanan, ayrı bir Sözleşme akdi hususunda anlaşmışlardır.

Madde — 4

Andlaşan Taraflar kendi aralarında çıkacak anlaşmazlıkları Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 33 ncü maddesi hükümlerine uygun olarak barış yollariyle çözüme gayret edeceklerdir.

Madde — 5

İki Yüksek Taraflar, bu Andlaşmada, Birleşmiş Milletler Andlaşması gereğince kendilerine düşen veya düşecek olan hakları ve ödevleri bozucu hiçbir eihet mevcut olmadığı noktasında birleşmişlerdir.

Madde — 6

Bu Andlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl yürürlükte kalacaktır. On yılın bitmesinden bir yıl önce Taraflardan biri Andlaşmaya son vermek istediğini diğer Tarafa bildirmediği takdirde Andlaşma kendiliğinden yürürlükte kalacaktır. Bu halde Andlaşma, buna taraflardan biri son vermek arzusunu bildirdikten bir yıl sonra yürürlükten kalkacaktır.

Madde — 7

Türkçe ve Arapça olarak yazılmış olan işbu Andlaşma en kısa bir müddet zarfında onanacak ve onama belgeleri alınıp verilecektir.

Andlaşma, onama belgelerinin alınıp verilmesinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde — 8

Ankara'da Onbir Ocak Bin dokuz yüz kırk yedi ve Hieri onsekiz, Sefer Bin üç yüz altmış altı tarihinde yapılan bu Andlaşma Türk ve Arap dillerinde yazılı olup her iki metin aynı derecede sayılacaktır.

Hasan Saka
Feridun Cemal Erkin

Mehmed Şüreyki